

den første i Sjælland. Denne Undervisningsanstalt have Landstinget og Regjeringen fundet, da den laa saa nær Grændsen, at de danske Sange maaste kunne høres over Grændsen, skulde særlig trykkes ned. Den særlige Bevilling blev givet under den forrige Minister. Jeg tror ikke, at den nuværende Minister personlig har taget det ud; i det Hele har han jo kun fulgt Landstinget. Man har troet Tidspunktet modent til at foretage et saadant Skridt. Jeg beder Dem betænke: medens vi have tydst Maaftprog med Hensyn til den dansktalende Ungdoms Undervisning en Fjerdingvei eller $\frac{1}{2}$ Mil fra denne Anstalt, efter at den ifølge givet Tilfagn om ny Bevilling har udrustet sig paa den Maade, have Provisoriet og Landstinget ment at kunne stille sig saaledes til den; jeg nævner det blot som et Billede af Behandlingen af vort Høiskolevæsen. Det er Noget, der ellers aldrig er stet, naar man havde knyttet en Bevilling til en bestemt Anstalt, at den saa uden bestemt Anledning er bleven strøget, og det vilde ogsaa se sort ud for mange Institutioner og for mange Personer, hvis man er ffjøn Dag strøg de Bevillinger og Tilskud, som de have indrettet deres Liv paa at beholde. Man har naturligvis ikke gjort det bevidst for at arbejde i væsentlig lignende Maa, hvori de sydfør os arbejde imod vor Nationalitet; men Følgerne skulde synes at maatte være de samme; thi i samme Grad man vil svække Midlerne til Nationalaandens Styrkelse og Allmenophvningens Fremme her i Landet, i samme Grad bereder man Veie for de fjendtlige Bestræbelser for at komme vor truede Nationalitet til Livs. Jeg har her nævnt som Exempel en Høiskole, der efter sin Beliggenhed og Betydning efter min Formening har faaet en særlig Opgave, men det er forøvrigt den samme Opgave, samtlige Høiskoler have hele Landet over. Der kan være Nuancer, men det er Hovedtrækket i Bevægelsen, og denne Bevægelse har reguleret sig efterhaanden efter Tidens Arav, saa at medens man maaste før for meget kun anlægge Veiledning paa aandelig Vækkelse og paa at tiltale Følelsen, sætter man sig nu ved Siden af Forstandens Oplysning til Formaal og Meddelelse af positive for Livet nyttige Kundskaber, en Forandring, som jeg meget paastjønner. Man har paa samme Maade søgt ved Nedsættelse af andre Bevillinger at komme disse Skoler til Skade, og det er dog saa godt som den eneste Institution, ved hvis Udvikling man kunde rigtig faae fat paa Almuen og ad den aandelige Paavirknings Veie gjøre den Gavn. Jeg indrømmer, at der kan være Noget at

rette og forbedre ved Folkehøiskoleinstitutionen, men det kan komme efterhaanden. Hvad er det, man giver? 100,000 Kr. stød der til Understøttelse for 26,000 Kvinder og Mænd, af hvilke jeg nok tør paastaa, at de 60—80 pCt. i Virkeligheden ere trængende Mennesker, det vil altsaa stige henimod 20,000 Trængende. Hvor lidet forslaar dette dog for Opgaven. Det forekommer mig nemlig, at i det Forhold er det netop, at vi vilde kunne være en Mønsterstat. Forholdene ere her overstuelige og let giennemsigtige; vi kunne derfor sætte os til Opgave at faae fat i saa mange som mulig af hver Aargangs Ungdom; de behøve jo for Resten ikke at være jævaldrende, men vi kunne en Gang i deres Ungdomstid faae fat paa dem og give dem en Haandsrækning, et Stød fremad for hele deres Liv, ikke blot i høiere Forstand, men ogsaa med Hensyn til, hvad de skulle befatte sig med som private Borgere og som Statsborgere. Det er lige den modsatte Veie, vi gaa, lige den modsatte Veie gaar Provisorismen. Jeg tvivler ikke om, at den Dagmaa komme, da vor lille betrængte Nation faar Die for denne Sag, da man ikke vil gjøre bornerte Hensyn gjældende, om en Høiskolelærer i en fortræffelig Tale er kommen til at sige Noget, som ikke behager en provisorisk Regjering, da man ikke vil mene, at dette skulde have Noget som helst at gjøre med et saadant Formaal Fremme. Jeg haaber, at vi skulde komme til at indse det, truede, som vi som Nation ere, paa Livet, og jeg mener, at navnlig i Mar skulde vi have faaet Følelsen deraf, i Mar, da man lige op til vor Grændse har behandlet vor Nationalitet, vort Sprog, vore Brødre, paa den Maade, som stet er. Jeg haaber, at hvad der ikke før har ligget Dem paa Hjerte — maaste har det ikke før været Dem bevidst, hvad De gjorde, fjernftaaende som De ere i disse Forhold, og kun tænkende paa Deres egne Kredse og med Erfaringer deraf — ville De nu komme til at tænke paa, at her er Noget at gjøre, men, som sagt, hidtil er det ikke stet. Nu siger jeg: samtidig med, at vi Mar for Mar finde os i dette, at Bevillinger, der ere altfor smaa, nedsættes vilkaarligt ad provisorisk Veie, se de skjønne Formaal, ret forstaaede og ret udviklede, som vor lille Nation efter sin nationale Stilling maatte have, krænfede af Provisorismen; samtidig med, at dette stet, er man fra Flertallets Side her — det have vi den ærede Mindretals-Ordførers Ord for — vil lig gaaet til store Forhøielser paa alle andre Punkter, paa alt andet, som Ministeriet har peget paa. Jeg har blot villet benytte Leiligheden til at sige det her. Jeg tror, at ogsaa det Spørgsmaal — Bevillingen til